

SUOMEN
TAITEILIJAJASEURA

Sivistysvaliokunta

Viite: Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö 11.5.2017

LAUSUNTO HE 39/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Taiteilijaseura kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi ammatillisesta koulutuksesta. Seura pitää ammatillisen koulutuksen reformia sinänsä tarpeellisena, mutta haluaa kiinnittää Sivistysvaliokunnan huomion uudistuksen tavoitteisiin ja kuvallisen ilmaisun (kuvataiteen) kohteluun reformin valmistelussa.

Uudistusten tavoitteet työ- ja elinkeinoelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan näkökulmasta

Työ- ja elinkeinoelämän eri toimialojen sekä yksittäisten yritysten ja julkisen sektorin työpaikkojen näkökulmasta tavoitteena on, että ammatillinen koulutus vastaa oikea-aikaisesti, osuvasti, ketterästi ja vaikuttavasti työelämän osaamistarpeisiin. Ammatillinen koulutus huolehtii osaltaan osaavan työvoiman saatavuudesta, vahvistaa yritysten kilpailukykyä ja julkisen sektorin palvelukykyä, tukee yrityksiä ja julkista sektoria toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisessa ja toiminnan uudistamisessa sekä luo edellytyksiä uuden yritystoiminnan syntymiselle ja innovaatiotoiminnalle. Tavoitteena on, että ammatillisen koulutuksen tarjonta, palvelut ja toimintamuodot hahmottuvat työelämälle selkeinä ja helposti lähestyttävänä sekä ottavat nykyistä kokonaisvaltaisemmin huomioon yritysten ja työpaikkojen tarpeet ja toimintaympäristön vaatimukset Tätä kautta vahvistetaan ammatillisen koulutuksen roolia työelämän kehittämisessä. Asiakaslähtöisen ja osaamisperusteisen toiminnan sekä siihen liittyvän vahvemman työelämäyhteistyön tavoitteena on myös lisätä yritysten ja julkisen sektorin työpaikkojen halukkuutta osallistua työpaikalla järjestettävän koulutuksen toteuttamiseen.

Uudistuksen tavoitteet –kappaleessa esitys viittaa otsikkotasolla laajasti työ- ja elinkeinoelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan näkökulmaan. Sen sijaan itse avaava teksti korostaa vahvasti yritysten tarpeita. Se on toki tarpeen, mutta jättää taidealan ns vapaiden taiteilijoiden merkityksen suomalaiselle yhteiskunnalle huomioonottamatta. Kuvataiteesta puuttuvat työllistävät rakenteet, joten likipitäen koko ammattikuvataiteilijakunta on itsensä työllistäviä luovia osajia (kts esim <http://www.mol.fi/avo/alat/072.htm>). Tämä kuvataiteen alan erityispiirre kuvaa nykyisin entistä enemmän koko suomalaisen työelämän murrosta sekätyön pirstaleisuutta.

Kuvataiteella on keskeinen rooli visuaalisen maailman tulkkina ja sillä on merkittävä vaikutus kaikkiin visuaalista hahmottamiskykyä sekä –taitoa edellyttäviin elämänalueisiin. Tutkintorakenteen muutoksessa nämä seikat jäivät huomiotta.

Jo aiemmin päätetyn tutkintorakenteen mukaisesti kuvallinen ilmaisu yhdistyy media-alan tutkintoon. Suomen Taiteilijaseura kritisoi keväällä 2016 tutkintorakenteen valmistelua: (kuva)taiteen asiantuntemuksen puuttumista ja sen myötä kapea-alaista näkemystä niin (kuva)taiteen merkityksestä yhteiskunnalle kuin (kuva)taiteen työelämän ominaispiirteistä. Tämän vuoksi valmistelussa katsottiin kuvallisen ilmaisun olevan alisteinen media-alalle.

Helmikuussa 2017 opetus- ja kulttuuriministeriössä käydyissä neuvotteluissa opetusministerin erityisavustajan ja opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiesten kanssa tämä päätös luvattiin korjata, mutta ainoastaan sitenettä kuvataiteen (kuvallisen ilmaisun) ja media-alan perustutkinnot yhdistetään.

Tilanne on edelleen sekava. Alla on kuvattu opetus- ja kulttuuriministeriön kuvallisen ilmaisun perustutkintoa koskevan muutoksen kirjavia viestintää:

1. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta annetun liitteen muuttamisesta 137/2017 8.2.2017

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170137>

- Liitteessä kuvallisen ilmaisun perustutkinto edelleen olemassa

2. Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteen liite 18.2.2017

http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ammattillisen-koulutuksen-tutkinnot-uudistuvat-tulevaisuuden-tyoelama-vaatii-laaaja-alaisempaa-osaamista- (tiedote)

<http://minedu.fi/documents/1410845/4203707/Ammatilliset+tutkinnot+1.1.2019+alkaen.pdf/b876b7ea-706a-4673-9e42-dd21f1a59480> (liite)

- Kuvallisen ilmaisun osaamisala on Tekniikan ja talouden kehikossa media-alan perustutkinnon alla

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 39/2017 vp 24.4.2017

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_39+2017.aspx

- Kuvallisen ilmaisun perustutkinto edelleen listalla

Hallituksen esityksen lopussa oleva lista tutkinnoista sisältää siis edelleen kuvallisen ilmaisun perustutkinnon. Tämä lienee virheellinen tieto, sillä itse tutkintorakenne on jo vahvistettu, eikä kuvallisen ilmaisun perustutkinto esiinny enää itsenäisenä tutkintona. Uudenmuotoisen tutkinnon perustetyö on jo käynnissä (ja Suomen Taiteilijaseura siinä mukana) ja työtä tehdään vahvistetun tutkintorakenteen mukaisesti.

Jos asia on kuitenkin edelleen auki, toivoo Suomen Taiteilijaseura, että kuvallisen ilmaisun perustutkinto säilytetään omana tutkintonaan --- aivan kuten muidenkin taiteenalojen kohdalla tehtiin.

Suomen Taiteilijaseura ei näe itse esityksessä muuta kommentoitavaa, mutta kritisoi sitä tapaa, jolla ammatillisen koulutuksen reformia on kuvataiteen osalta edistetty. On oireellista, että seura saa kommentoida vasta tässä yhteydessä reformin tavoitteita – tavoitteita, jotka ovat jo olleet käytössä tutkintorakenteen uudistamisessa ja tutkinnon perustetyössä.

Helsingissä 31.5.2017

Kirsi Korhonen
toiminnanjohtaja

Markus Renvall
puheenjohtaja

Suomen Taiteilijaseura on kuvataiteen asiantuntija- ja vaikuttajaorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää kuvataiteilijan ammatissa toimimisen edellytyksiä ja vahvistaa kuvataiteen asemaa yhteiskunnassa. Seura edustaa 3 000 ammattikuvataiteilijaa.